

Biskop Tor Singsaas, brev til prester og kirkelige ansatte 2011:

Terrorhandlingen i Oslo og på Utøya 22. Juli 2011

Kjære dere

Den forferdelige terrorhandlingen i Oslo og på Utøya 22. juli 2011, har berørt oss alle dypt, og vi vil bære med oss dette for alltid som nasjon og enkeltmennesker.

Nå vil jeg takke dere prestene som var i tjeneste den fryktelige fredag 22. juli 2011, og som fra da av fikk dagene fullstendig forandret.

Dere har gjort en fantastisk innsats. Det er ferietid, med mange færre i tjeneste. Og mange av dere måtte snu om på alt og stå klar til tjeneste, fordi en ungdom fra deres menighet og prosti var meldt drept eller savnet. Dere har deltatt i kriseteam, eller vært nødt til å avlaste kolleger som har vært i «førstelinjetjeneste». Dere har møtt foreldre, søsken, familie og venner i den dypeste krise, og dere har fått høre dramatiske, rystende og skakende fortellinger fra ungdom som kom hjem fra Utøya. Vi er selv også svært berørt med alt vårt eget. Dere har vært eksponert i det offentlige rom i møte med media, og ikke minst ved at dere har åpnet kirkene med lystenning og nærvær som sjelesørgere og omsorgspersoner. Dere har deltatt i ”rosetog” og har hatt appeller i kirkene, på torg og samlingssteder. Og ikke minst, dere har feiret gudstjenester som så sterkt har løftet inn denne ufattelige tragedien.

Dette har vært, og er fortsatt svært krevende for oss. Men du verden, som dere har vært på rett plass til rett tid, og på riktig måte. Jeg er uendelig takknemlig for, og stolt av dere prestene i Nidaros bispedømme.

8 unge har vi mistet her i Trøndelag og Nidaros.

Nå går vi inn i en minst like krevende tid for dere prestene. For nå kommer begravelsene. Da blir det et nytt fokus, først og fremst rettet mot de nærmest pårørende, men også ved at lokalsamfunnene nå kan bli enda sterkere berørt. For i forbindelse med begravelsene vil de brutale realiteter så tydelig gå opp for oss alle. Og dere prestene vil kanskje enda mer bli de sentrale på vegne av alle oss som ikke har mistet noen av våre nærmeste. Medias søkelys er fortsatt med. Og det kan bli en utfordring for de prestene som skal forrette disse begravelsene. Ikke minst «å beskytte» de pårørende mot den sterke offentlige interessen som helt sikkert vil være der helt til alle begravelsene er over. Prostene er i særlig beredskap i forhold til de prester og menigheter som har begravelser av unge fra Utøya. Det er viktig at ingen prest er alene om en slik begravelse, men at en kan utgjøre «et team» av prester fra prostiet som får ulike oppgaver.

Mange lokalsamfunn er svært sårbare nå i ferietida i forhold til å takle en slik tragedie som berører så mange av oss. Mange av de vanlige sosiale nettverk er «nede» nå om sommeren. Jeg vil tro at dere prestene vil bli kontaktet av skole og kommune for å få på plass tiltak for ivareta unge som er berørt, og som trenger fortsatt hjelp og støtte i denne

tida. Vi må forvente dette, da dere ellers i året også er troverdige og meget kompetente samarbeidspartnere når kriser oppstår i lokalsamfunnet. Vi er nå i en tid hvor vi alle ønsker å stille opp så godt vi kan for å avhjelpe nøden.

Dessuten vil jeg tro at dere prestene og de andre ansatte, skal være særlig aktsomme når skolen starter. For da vil det sikkert være behov for bistand med «ritualer» for markering av det forferdelige som har skjedd. For skolen kan ikke begynne uten å ha markert denne tragedien som berører barn og unge særlig sterkt følelsesmessig. Dere må forvente at skolene ønsker samarbeid om dette, og jeg vil henstille til dere å svare positivt på slike henvendelser. Merker dere at noen skoler ikke har dette perspektivet på plass, så kan det være nødvendig å gjøre skoleledelsen oppmerksom på dette forholdet.

Jeg vil sammen med prostene drøfte hvordan dere prestene skal møtes med behov for «debriefing» og annen omsorg i forbindelse med denne tragedien. Flere av dere kan ha behov for noen permisjonsdager. Det er dessuten viktig at det legges til rette for at alle får bearbeidet det som har skjedd, enten ved faglig bistand, men i alle fall at staber og prestefellesskap aktivt deler de erfaringer en har hatt disse dagene og ukene. Det er enda for tidlig å si om vi i hele bispedømmet vil foreta oss noe samlet.

Fellesskapsfølelsen har vært enorm sterk disse dagene. Folk har strømmet til kirkene. Det har vært utrolig gledelig og bevegende. Kirka er viktig for folk. Måten vi som folk har møtt terroren på er dypt kristelig. Kjærlighetsbudskapet har vært det bærende. Rosen, som er arbeiderbevegelsens og AUF`s symbol, har blitt et felles tegn som hele nasjonen har samlet seg om i solidaritet og medfølelse med den politiske bevegelse som er blitt så brutalt rammet. Men hele nasjonen er blitt rammet og krenket på det mest bestialske. Rosen er og et Kristus-symbol. Et kjærlighetens tegn. Rosen er blitt det samlende symboltegn som alle har fått lov til å tolke sitt liv innenfor, uansett livssyn. Grunnen til denne enorme oppslutning om kirka skyldes det gode og solide arbeid med høy faglig kvalitet som prester, diakoner, kirketjenere, kantorer og organister og andre i kirka utfører gjennom dager og uker hele året. Dere møter sørgende, familie, venner og naboer i fortvilelse og krise på en svært troverdig måte, også med evangeliet om Jesus Kristus som bærekraft.

Dette er min overbevisning; Uten denne erfaring fra eget liv i møte med egen menighet og de som gjør tjeneste der, så hadde ikke denne tilstrømning til kirkene skjedd ved denne nasjonale katastrofen. Igjen ser vi at det er det trofaste arbeid hver dag og hver uke som skjer i lokalmenigheten som legger grunnlaget for at vi skal ha en kirke som er troverdig når de store katastrofer inntreffer. Kirka bygges, og leves ut lokalt og «nedenfra».

Jeg vil på vegne av en hel kirke takke dere for den utrolige viktige tjeneste dere gjør gjennom hele året hvor dere møter dypt fortvilte, og av og til traumatiserte mennesker. For det er denne tjenesten som har lagt grunnlaget for kirkas troverdighet og bærekraft også når de store kriser og traumer oppstår på nasjonalt plan. Det har disse dagene til fulle vist.

I alt dette har vi merket Guds sterke nærvær gjennom Jesus Kristus. Gud går ikke utenom smerten og lidelsen. Han er midt i den. Under «rosetoget» i Trondheim var det stiregn. Statsråd Trond Giske sa i sin hilsen; «Nå regner det tårer fra Himmelen». Utrolig

meningsfullt sagt. Han ga meg frihet til å tolke disse ordene inn i mitt liv. Jeg opplevde å bli gjennomvåt av «Guds tårer» under denne marsjen. Sjelden har jeg kjent maken til sant og sterkt Guds-nærvær. Og jeg fant og dyp mening i å la dette skje, i medfølelse med de nærmeste som ikke holder opp med å gråte.

Vår bønn er at ethvert menneske har et medmenneske hos seg i denne tiden.

Jeg hilser dere med Rom. 8,31 – 38.

Med ønske om Guds velsignelse.